





1779,1
351 20 2

DECANVS
ORDINIS ICTORVM IN PERANTIQVA ELECTO-
RALI ACADEMIA ERFVRTENSI
D. CAROL. FRIDERICVS
DIETERICH ICTVS

EMINENTISSIMI AC CELSISSIMI PRINCIPIS ELECTORIS MOGVTINI
CONSILIARIVS REGIMINIS, PRAEDICTI ORDINIS ADESSOR, ET IV-
RIS PVBLICI PROF. PVBL. ORDINARIVS, BIBLIOTH. VNIVERS. BOI-
NER, DIRECTOR, NEC NON ELECT. MOGVT. ACAD. SCIENT.
VTIL. ET SOCIET. ACAD. PRINCIP. HASSIAE.

SOCIVS ORDINARIVS

SOLEMNIA INAVGVRALIA

PLVRIMVM REVERENDI, ET CONSVLTISSIMI
PRIVILEGIORVM DOCTORALIVM
CANDIDATI

DN. FRANCISCI PHILIPPI FRANCK

ECCLESIAE COLLEGIATAE S. M. V. CANONICI CAPITVLARIS,
ET SACRORVM CANONVM PROFESSORIS PVBLICI
ORDINARII

DIE IX. NOVEMBR. MDCCLXXIX.
IN AVDITORIO COELICO PERAGENDA

INDICIT,

SIMVLQVE NONNVLLA DE SYSTEMATE ECCLESIAE
CATHOLICAE ET PROTESTANTIVM

PRAEMITTIT.

ERFORDIAE,
LITERIS HENRICI RVDOLPH. NONNII, ACAD. A TYP



ORDINE IUSTITIAE ET VERITATE RECTO
SACRO SACRILEGII

D. CAROLI FRIDERICI
DIEBENHAGEN

IMMORTALI
CUM IUSTITIA ET VERITATE
ET VERITATE
SACRO SACRILEGII
SACRO SACRILEGII

SOLEMNIA INVALENTIA

ILLUMINARE ET CONSERVARE
FRATERNITATEM

DI. FRANCIS PHILIPPI FRANCO

FRANCIS PHILIPPI FRANCO
ET SACRO SACRILEGII

FRANCIS PHILIPPI FRANCO
FRANCIS PHILIPPI FRANCO

IN AUSTRIA COELENDO TERRAENDA

SIMILITUDINE NONNULA DE SYSTEMATE ECCLESIAE
CATHOLICAE ET PROTESTANTIAE

FRANCIS PHILIPPI FRANCO
FRANCIS PHILIPPI FRANCO





§. I.

Ecclēsia christiana est Societas fidelium religionem christianam secundam Institutionem Christi sub hierarchia unanimiter profitentium. Hęc societas ex Instituto divini sui fundatoris est a) inæqualis, * in qua sunt, qui Imperium tenent, alii, quorum sita in obediendo gloria; b) universalis, sive catholica** & una*** c) perpetua**** d) ob finem suum spiritualem, cultum divinum nempe, & salutem fidelium æternam, ***** distincta plane, & independens a republica, cujus societatis perspicua professionis nota baptrismus est, quo homines a peccato originali abluti sanctę huic societati adscribuntur. *****

* I. Cor. XII. 27. seq.

** Math. XXVIII. 19. Marc. XVI. 15.

*** ad Roman. XII. 4. I. Corinth. XII. 12. ad Ephes. IV. 4. 5. 6.

**** Math. XXVIII. 20. Ioann. XIV. 16.

***** Ioann. VI. 38. 40.

***** Math. XXVIII. 19. Marc. XVI. 15. Ioann. III. 5. Act. Apost. II. 4. X. 46.



§. II.

Imperium Ecclesiæ ob finem suum spirituale mere spirituale, & sacrum est, non dominatum, sed ministerio * simile, cujus lex fundamentalis dilectio est. **

* Luc. XXII. 26. Matth. XX. 26. seq.

** Matth. XXII. v. 37. 38. 39. & 40. Ioan. XIII. 34. & 35. XV. 12. 13. & 17.

§. III.

Hoc sacrum Imperium, optima concordia cum ministerio, & lege dilectionis, in se complectitur Ius determinandi, sive potestatem legislativam, judicariam & coercitivam, qua ultima tamen tunc demum locum habet, si legibus aut judiciis quoad res fidei, morum, ac disciplinæ Ecclesiasticæ legitime satis non pareatur, ex se omni destituta effectu spirituali, quando ad alium finem profanum, & politicum consequendum adhibetur; atque ejus media ita comparata esse debent, ut intellectum, voluntatemque, a quibus omnis dependet religio, perficiant, nullatenus externe coactiva; neque enim intellectus hominis, neque voluntas vi externa cogi possunt. Imperii Ecclesiastici ergo est, rogare, hortari, verbis increpare, & si paterna hæc remedia non emendent, communionem privare. Ultra hæc quidquid potestatis sibi vindicat Ecclesiæ, non ex natura sui Imperii sibi vindicat.

§. IV.

Quemadmodum vero Imperium sacrum Ecclesiæ ab Imperio civili independens est, illique nullatenus subiectum, sic quoque Impe-

✻ * ✻

Imperium civile ab Imperio sacro Ecclesie nullo modo dependet,
nec illi subordinatum est. *

* Io. XVIII. 36. Luc. XII. 14. 1. Petr. II. 13, 14. quem textum non sine
interpretatus est Pontifex in Cap. 6. de majorit. & obedient.

§. V.

Imperium illud sacrum Christus solis Apostolis, eorumque
veris successoribus Episcopis immediate * aequali modo concedi-
dit, ita tamen, ut inter hos Petro Apostolo ** & in hoc ejus suc-
cessori Pontifici Romano specialem quandam prerogativam cum
subordinatione reliquorum Apostolorum, ad unitatem societatis
sue conservandam dederit.

* Matth. XVIII. 18. & Ioann. XX. v. 21. seq. Marc. XVI. 15. Act. Apost.
XX. 28.

** Matth. XVI. 18. 19. Ioann. XXI. 15. 16. 17. Act. Apost. I. 15. seq.
II. 14. XV. 7. seq.

§. VI.

In hac prerogativa Petri fundatus est Primatus Pontificis Ro-
mani, cujus unicus finis est unitatis in Ecclesia conservatio, atque
vi cuius *illa omnia & sola sunt primatus jura divina, sive es-
sentialia, sine quibus illa unitas Ecclesie conservari non potest,*
a quorum classe sollicitè separanda sunt jura primatus adventitia,
controverfa, atque spuria ac falsa, quorum ultima penitus elimi-
nanda.

§. VII.

Inter posterioris generis jura primatus merito refertur potestas Pontificis in temporalia Regum & Principum, sive illam directam, sive indirectam cum BELLARMINO * dixeris; utpote quae neque in sacra scriptura, ** neque in doctrina Apostolorum, *** neque in cæteris Christi factis, **** aut actis ***** fundata est. Cassæ auctoritatis ergo sunt *Cap. 34. X. de Election. Cap. 2. de sent. & re jud. in 6to. Clement. unic. de jurejurand. Clement. 2. de sentent. & re judic. Extravag. Joann. XXII. ne sede vacant. Extravag. unic. de consuetud. inter commun. Extravag. I. de major. int. com.*

* de S. Pontific. lib. V. Cap. 6.

** Matth. XXII. 21.

*** Rom. XIII. 1. & 2.

**** Luc. XXI. 15. 18. 19. Matth. X. 18. & 23.

***** Joann. XVIII. 36.

§. VIII.

Divinum hoc systema inæquale Ecclesiæ Christianæ, de quo fufius in ipsa *synopsi*, a primis ejus incunabulis usque ad illud tempus intactum in Ecclesiâ catholica perstitit, quo vir præservidi ingenii MARTINVS LYTHERVS sic didictam religionis christianæ reformationem inchoavit, & cum suis affectis ab Ecclesiâ catholica secessit, alio tamen plane secessu, quam primævi Christiani a Synagoga, uti illustris GEORG LVDOVICVS BOEHMERVS * existimat. Hujus reformationis fundamentis in A. C. jactis, Lutheri affectæ novum systema Ecclesiæ territoriale, in quo regimen Ecclesiæ externum Principi vi superioritatis territorialis competit, stabilivere, quod una cum A. C. in sequentibus pacibus, tam religiosa, ** quam Westphalica, *** salva per omnia



omnia avita religione catholica, pro norma tolerantiae eorum, inclusis sic dictis reformatis, **** usque ad amicabilem religionum compositionem assumtum est, & praedictae paces secundum hoc Ecclesiae systema conceptae sunt. *Inde semel illud axioma: Cuius est regio, illius est religio, ortum suum habet.*

* in suis princip. jur. Can. §. 34.

** P. R. §. 15.

*** I. P. O. Art. V. §. 30.

**** Idem I. P. O. Art. VII. §. 1.

§. IX.

Cum vero secundum novum hoc systema Ecclesiae territoriale non solum status Imperii catholici, vi superioritatis territorialis aequae sibi competentis, jurisdictionem Ecclesiasticam in subditos suos Protestantes, verum & Imperator vi suae Majestatis, & domini directi feudalis supremam jurisdictionem Ecclesiasticam in causis Protestantium sibi jure meritoque vindicassent, & ex eo Protestantes cognovissent, se sibi per hoc novum systema non in omnibus bene consuluisse; ortum est demum magnum illud sidus SAMUEL PUFFENDORFFIUS, qui ad infringendam hanc praedictam jurisdictionem Ecclesiasticam Imperatoris, & statum Imperii catholicorum novissimum, atque antea plane incognitum illud systema Ecclesiae collegiale historiae reformationis, Ecclesiae systemati priori, statuum declarationibus, postulatis, tractatibus, legibusque Imperii adversissimum excogitavit, * idque ** in lucem publicam produxit.

* Novitatem hujus systematis ipse IVSTVS HENNINGIVS BOEHMERVS in proloquio ad Tom. V. Iur. eccles. Protest. §. 11. pag. 18. testatur in verbis: Novum ante aliquot annos ex rationibus jam non tangendis excogitatum est systema, quod collegiale dixerunt.

** In tractatu de habitu religionis ad vitam civilem,

§. X.



S. X.

Secundum hoc systema collegiale * Ecclesia est Societas fidelium per eandem fidem christianam unitorum, de religione christiana colenda, gaudens quoad statum suum internum juribus collegialibus, juribus circa sacra vero in Ecclesiam tanquam juribus majestaticis** Principi qua Principi competentibus, quæ prioris generis jura collegialia in germania tempore sic dictæ reformationis in status Imperii Nobilesque immediatos consensus Ecclesiæ vel expresso vel tacito, nunquam tamen probando collata sint.

Protestantes

* Plura quidem systemata præter adducta, in ecclesia Protestantium ab ortu suo ad hæc usque tempora excogitata sunt, sed cum privatorum Doctorum partus sint, ea lubens prætereo.

** De qua nova distinctione jurium in Ecclesia Protestantica MOSERUS in tractatu: Von der Landeshoheit im geistlichen. Anhang S. 885. ita argumentatur: Da die Theorie von dem Unterschied zwischen Landesherrenlichen Majestätis, und Collegial Rechten, in Religionis und andern Kirchensachen, kaum 50 Jahr alt ist; und noch jezo von vielen gründlichen Rechtsgelehrten nicht angenommen, oder erkannt wird; so ist schlechterdings unmöglich, daß die Evangelische Landesherren und Kirchen vor 100, 150 und 200 Jahren von einem solchen Unterschied etwas gewußt, und am allerwenigsten selbigen zum Grund ihrer Handlungen gelegt haben können.

S. XI.

Novissimum hoc systema Ecclesiæ collegiale Protestantes quoad maximam partem, finis Puffendorfiani obtinendi causa, ambabus manibus arripuerunt, ast spe sua frustrati, etenim Imperator & status Imperii catholici hoc systema Ecclesiæ non agnoverunt: & nunquam in eam sententiam a Protestantibus perducentur, ut secundum illud Pax religiosa & Westphalica declarentur; inhærentes systemati Ecclesiæ territoriali, a Protestantibus sponte electo, atque



atque in predictis pacibus, & respective LL. Imperii semel
recepto.

§. XII.

Justam hanc reculationem catholicorum MOSERVS cognovit,
dum scripsit: * Die Catholische werden sich wenig darum bekümmern,
wenn unsere neuere Theologen, und Rechtsgelehrten von deme ab-
gehen wollen, was alle Evangelische Reichsstände bishero behau-
pret, und die ansehnlichste Evangelische Rechtsgelehrte noch zu un-
serer Zeit gelehret haben.

* In den Abhandlungen aus dem Teutschen Kirchen-Recht, S. 50.

Sed finem impono, ne offensam incurram, & ut de illo quo-
que nonnulla in medium proferam, qui in causa fuit, cur hæc
scripserim. Est vero ille

VIR PLVRIMVM REVERENDVS ATQVE
CONSVLTISSIMVS
DN. FRANCISCVS PHILIPPVS FRANCK

ECCLESIAE COLLEGIATAE B. M. V. CANONICVS CAPITVLARIS,
ET SACRORVM CANONVM PROFESSOR PVBLICVS
ORDINARIVS,

qui laudabilem vitæ suæ cursum sequentibus recenset verbis:

*Natus sum Aschaffenburgi die XXI. Septembris MDCCXLIX.
patre IOANNE GEORGIO FRANCK dictæ civitatis mercatore; matre
ANNA MARIA nata CAMMER Obernburgensi. Patrem mihi quar-
tum ætatis annum agenti abripuit præmatura mors, pater-
nam mihi invidens curam & sollicitudinem. Quod patri per
mortem non licuit, abunde compensavit amantissima mater vi-
dua, nullis parcens sumptibus in iis, quæ ad excolendum ani-
mum conferre quid posse, ejus dictabat prudentia; quam ob
causam Illi gratias, quas filiali ac tenerimo animo possum,
maximas hic publice reddo, cum Ei hoc modo non tantum vi-*

B

tam



iam naturalem sed & rationalem in acceptis referre debeam. Faxit Deus ut dilectissimam matrem diu sospitem incolumemque in terris venerari, gratumque Ei ac memorem animum in posterum testificari mihi liceat. Castissimis itaque, ut a primis unguiculis fidei morumque instituerer præceptis, primæ illi curæ fuit; sed nec minori, ut scientiis excoleretur animus. Patribus S. F. qui tum in Gymnasio Aschaffenburgensi docendi munere fungebantur, me humanioribus & philosophicis imbuendum tradidit disciplinis: nec his acquiescens optimos quosque selegit præceptores, qui me domi manducerent. Finitis studiis philosophicis, in quibus more tunc recepto secundum inter sic dictos Defendentes locum sum consecutus, Moguntiam me contuli, superioribus ut me consecrarem disciplinis, ac primo quidem studio theologicæ animum adplicui, quocum conjunxi & canonicum plurimum Rev. ac Clar. D. SCHLÖR. Thesis theologicis bina vice publice propugnatis SS. Theologiæ Baccalaureus biblicus & formatus fui venuntiatus. Interea amplexus sum institutum vitæ clericæ, ac A. MDCCLXXII. Alumnis clericis in Archiepiscopali Curatorum Seminario me adscribi curavi, & adscriptus duobus annis communem cum ipsis vitam egi, communibusque usus sum exercitiis spiritualibus curatis necessariis. Emenso studii Theologicæ Curriculo me totum converti ad acquirendam pleniorẽ utriusque juris notitiam, utpote Ecclesiastico non tantum utilem sed & ex parte maxime necessariam; & hunc in finem collegia juridica Prænob. ac celeb. Profess. DÜRR Ius canonicum & WILL civile docentium in patria Universitate Moguntina sedulo visitavi. Finitis hæc Collegiis Treviros adi, ubi partam Moguntia juris scientiam excolendi mihi uberrima oblata est occasio. Offendi enim ibi collegia, licet non numero & varietate tanta, optime tamen ordinata, & nunquam interrupta; juris studiosos de prærogativa diligentia secum contendentes; Professores indefessos, qui religioni sibi ducebant, juris principia superficiter solum



lum attingere, ac non enucleata ea, qua possent, claritate & perfectione suis exponere auditoribus. Erant autem Professor Juris Canonici Plur. Rev. ac Consultissimus D. NELLER, nomen orbi literario notissimum: juris civilis & criminalis Plur. Rev. ac doctissimus D. PESGEN, quem Universitas Trevirensis ad Decanatum Ecclesiae Collegiatæ ad S. Castorem confluentiæ exaltatum dolet, utpote sibi sublatum: juris autem Publici & Historiæ I. R. G. atque Feudalis frater meus PETRVS ANTONIVS FRANCK, Consiliarius aulicus & Universitatis Bibliothecarius. Clarissimorum virorum NELLER & PESGEN familiari consuetudini, qua pro singulari eorum in me benevolentia uti mihi licebat, & fratris mei domesticæ conversationi atque Usui ejus exquisitæ ac numerosæ bibliothecæ, fateor, si non omnem, saltem maximam jurisprudentiæ, qualicunque polleo, partem debeo atque etiam in acceptis refero. Duobus annis in Trevirensi universitate transactis Moguntiam redux resalutavi celeberrimum & in antiquitatibus ecclesiasticis ac jure germanico & patrio versatissimum D. DÜRR, tum jus publicum S. R. I. atque Collegium historiæ ecclesiasticæ interea temporis, quo absens fueram, institutum, prælegentem audiui, nec non IOANNIS PHILIPPI FRANCK, fratris mei S. S. Theologiæ Professoris prælectiones in partem Theologiæ isagogicam tam Theologo quam jurisconsulto maxime necessariam secundum systema ab ipso proprio Marte elaboratum frequentavi. Absolutis hoc modo & ordine studiis ad proprios redii lares Anno MDCCLXXVII. ea, quæ a celebratissimis Professoribus, quorum nomina nulla in me delebit ætas tam in publicis, quam privatis colloquiis audiveram, ruminaturus & in meum, ut ita dicam, succum conversurus. Coeptum opus nondum perfeceram, eodem adhuc currente anno Eminentissimus ac Celsissimus Archi-Episcopus & Elector noster FRIDERICVS CAROLVS JOSEPHVS singulari gratia ac munificentia principali Ecclesiae B. Mariæ Virginis Erfurti præbendam, quam vocamus, lectoralem mihi



mihî clementissime proprio motu contulit simul ac publicam juris canonici cathedram. Anno insequente me commissioni Electorali noviter erectæ, quam trivialibus, realibus, humanioribusque studiis Scholarum Erfurtensium in meliorem formam redigendis destinaverat, adlegit socium & adiutorem: ac promulgata die XVIII. Julii ejusdem anni Constitutione pastoralis impressa, quæ, ut ministros Sux Ecclesiæ efformet ad normam & spiritum primitivæ Ecclesiæ, veneranda antiqua Patrum instituta & saluberrima Concilii Tridentini, renovat Decreta, Examinatorem constituit synodalem. Conservet DEVS O. M. Ecclesiæ Archiepiscopum vigilantissimum, imperio Principem sagacissimum, Patriæ Patrem optimum, mihî singulis hisce titulis summa cum submissione venerandum. Atque prædictum munus meum academicum ratio est, quæ me ad Capessendos supremos in utroque jure honores impulit.

Quæ cum ita sint, noster litteris Facultati nostræ exhibitis ad examen rigorosum & reliqua specimina inauguralia admitti decenter petiit, cui petito perquam lubenter annuentes ipsi textus ex utroque jure resolvendos more majorum transmisimus, atque certum diem examini præfiximus, in quo non solum textus communicatos solidissime enodavit, verum et tam exquisitè propositas quæstiones resolvit, ut unanimumis votis, qui summos in utroque jure honores caperet, dignissimus judicatus fuerit. Quapropter die Martis, quæ est IX. Novemb. horis consuetis ex cathedra publica c. 13. X. de judic. in lectione, quam vocant, cursoria doctissime interpretabitur, eaque interpretatione finita

SYNOPSIS JURIS ECCLESIASTICI PVBLCI ET PRIVATI

VNA CVM POSITIONIBVS EX CAETERIS IVRISPRVDENTIAE PARTIBVS, pro solida sua jurisprudentia tuebitur. Ad quos actus solemnè, plurimum reverendus & magnificus Rector, ceterique Academiæ Proceres & cives, ea qua par est observantia & humanitate invitantur. Publicatum sub sigillo Facultatis Juridicæ D. VII. Novemb. MDCCLXXIX.

P. 348



X 2310747

ULB Halle

3

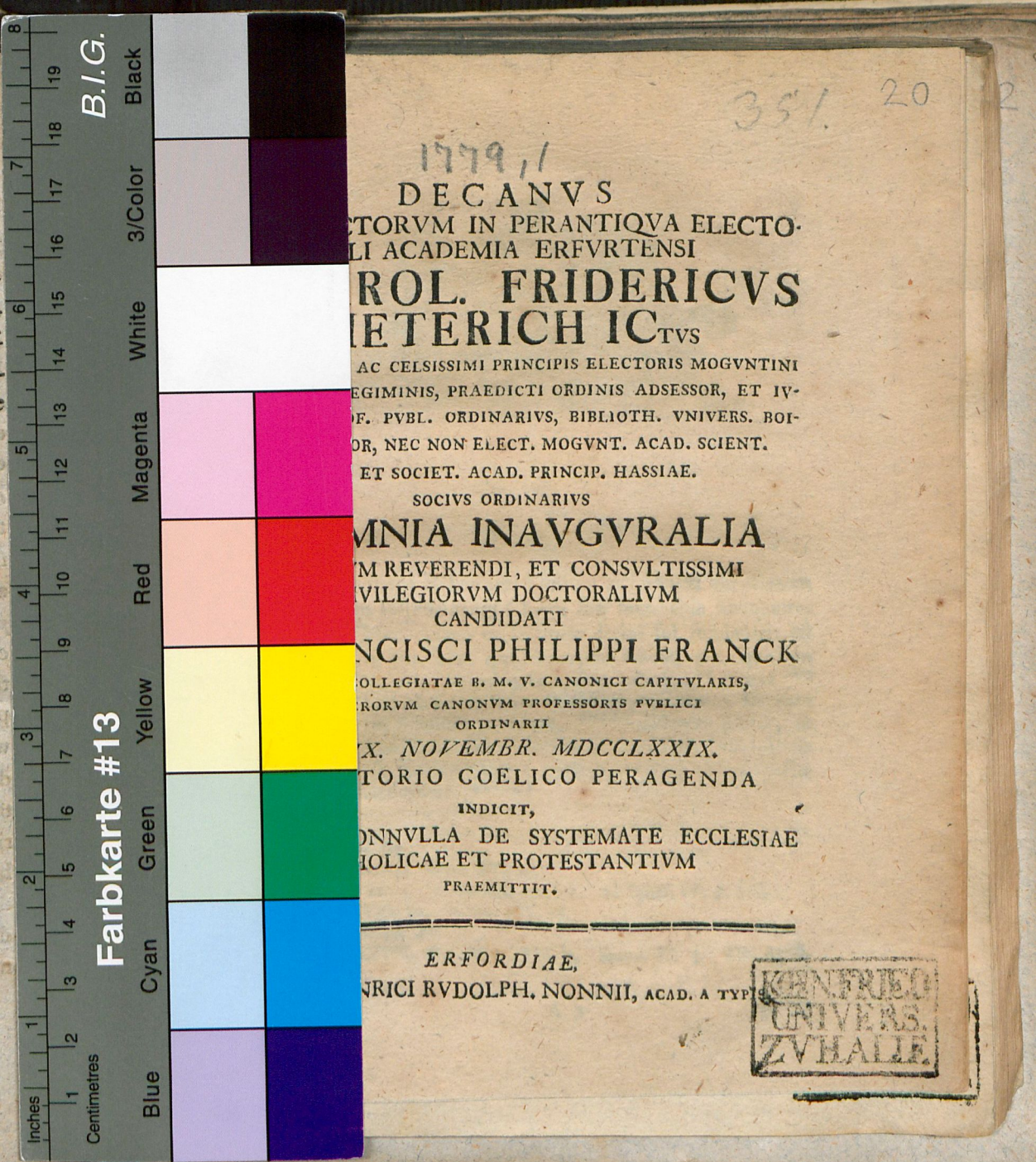
007 469 942



V018







351. 20

1779, 1

DECANVS
CTORVM IN PERANTIQVA ELECTO-
LI ACADEMIA ERFVRTENSI

ROL. FRIDERICVS
ETERICH ICTVS

AC CELSISSIMI PRINCIPIS ELECTORIS MOGVNTINI
EGIMINIS, PRAEDICTI ORDINIS ADSESSOR, ET IV-
OF. PVBL. ORDINARIVS, BIBLIOTH. VNIVERS. BOI-
OR, NEC NON ELECT. MOGVNT. ACAD. SCIENT.
ET SOCIET. ACAD. PRINCIP. HASSIAE.

SOCIVS ORDINARIVS

OMNIA INAVGVRALIA

VM REVERENDI, ET CONSVLTISSIMI
VILEGIORVM DOCTORALIVM
CANDIDATI

NCISCI PHILIPPI FRANCK

COLLEGIATAE R. M. V. CANONICI CAPITVLARIS,
RORVM CANONVM PROFESSORIS PVBLICI
ORDINARIJ

X. NOVEMBR. MDCCLXXIX.

TORIO COELICO PERAGENDA

INDICIT,

ONNVLLA DE SYSTEMATE ECCLESIAE
HOLICAE ET PROTESTANTIVM

PRAEMITTIT.

ERFORDIAE,

NRICI RVDOLPH. NONNII, ACAD. A TYP

KONIGLICH
UNIVERS.
ZU HALLE

